

Protocol schoolverzuim

1. Leerplicht

Iedere jongere is volledig leerplichtig vanaf de 1e schooldag van de maand na de 5e verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar wordt.

2. Kwalificatieplicht

Na het laatste schooljaar van de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Daar zit geen dag tussen. Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de jongere een startkwalificatie heeft gehaald, of tot de dag dat de leerling 18 jaar wordt. Een startkwalificatie is een afgeronde havo-/vwo-opleiding of mbo-diploma niveau 2 of hoger.

Uitzondering: jongeren met een getuigschrift of diploma van het praktijkonderwijs of jongeren die het speciaal onderwijs hebben gevolgd met uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding hoeven niet te voldoen aan de kwalificatieplicht.

3. Ongeoorloofd verzuim (termen zoals ze worden gebruikt bij het verzuimloket DUO)

3.1 Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is. We kennen de volgende soorten relatief verzuim:

3.1.1 Beginnend verzuim

Een leerplichtige jongere die minder dan de wettelijke termijn – 16 uur in 4 – weken verzuimt, maar wel lesuren of dagdelen overslaat, begint te verzuimen. Melding aan de leerplichtambtenaar mag bij beginnend verzuim via verzuimloket of via een Kennisgeving Ongeoorloofd Verzuim (KOV). De verantwoordelijkheid voor aanpak verzuim ligt in eerste instantie bij de school. Een voorbeeld van beginnend verzuim is jongeren die regelmatig te laat komen. De door de school genomen maatregelen, zoals tijd inhalen of eerder melden, hebben dan niet geholpen. De leerplichtambtenaar kan vervolgens de jongeren oproepen bij het preventieve verzuimspreekuur om ze te wijzen op de mogelijke consequenties als de jongere door blijft gaan met te laat komen.

3.1.2 Signaalverzuim

Signaalverzuim hangt samen met achterliggende problemen van de leerling. Scholen en instellingen melden dit bij de leerplichtambtenaar via het verzuimloket (vo en mbo) of via een Kennisgeving Ongeoorloofd Verzuim (KOV) (po en so). Een voorbeeld van signaalverzuim is een leerling die regelmatig verzuimt omdat hij of zij binnen het gezin dusdanige zorgtaken op zich neemt waardoor er onvoldoende tijd voor school overblijft.

3.1.3 Wettelijk te melden verzuim van meer dan 16 uur in 4 weken

Scholen zijn wettelijk verplicht om verzuim te melden aan de leerplichtambtenaar bij een ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur of meer in een periode van 4 weken. Vo- en mbo-instellingen melden verzuim bij het verzuimloket. Het po en so melden het schoolverzuim middels een KOV direct bij de leerplichtambtenaar.

3.1.4 Luxe verzuim

Er is sprake van luxe verzuim als een leerplichtige jongere, zonder vrijstelling, buiten de

schoolvakanties om (met ouders) op vakantie gaat. Scholen en instellingen zijn verplicht dit te melden bij de leerplichtambtenaar via het verzuimloket (vo en mbo) of via een KOV (po en so).

3.1.5 Thuiszitter

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt.

Het gaat dus om leerlingen die niet over een vrijstelling van de inschrijfplicht (o.g.v. artikel 5, 5a of 15 Lpw) beschikken en ook niet zijn vrijgesteld van geregeld schoolbezoek (o.g.v. art. 11 Lpw).

3.2 Absoluut verzuimer

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Deze leerlingen vallen niet onder de definitie van thuiszitters.

Potentieel absoluut verzuim kan worden afgeleid uit een vergelijking van de Basisregistratie personen (BRP) met de Basisregistratie onderwijs (BRON): hieruit komt naar voren welke leer- en kwalificatieplichtige jongeren niet op een school zijn ingeschreven.

4. Geoorloofd verzuim

4.1 Verzuim op basis van een ziekmelding

Als een leerling ziek is, dan is hij of zij geoorloofd afwezig. De school zal hiervan geen melding doen aan de leerplichtambtenaar, maar registreert de ziekmelding wel in de eigen administratie. Op het moment dat het ziekteverzuim bovengemiddeld is, zorgt de school ervoor dat deze leerling zo snel mogelijk in begeleiding wordt genomen door de GGD om de oorzaak te achterhalen (let op: tijdens het onderzoek kan blijken dat er geen sprake is van ziekte en kan het verzuim ongeoorloofd blijken te zijn). Gemeente en scholen kunnen eigen afspraken maken over hoe zij omgaan met het registreren, melden en aanpakken van ziekteverzuim.¹

De school brengt via het verzuimloket de leerplichtambtenaar op de hoogte van het verzuim en de achterliggende problematiek indien vermoed wordt dat het ongeoorloofd is.

4.2 Verzuim op basis van verleend verlof

Vakantieverlof wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders is verlof waarbij de jongere vrijgesteld wordt van geregeld schoolbezoek. Dit verlof kan slechts eenmaal per schooljaar worden toegekend voor maximaal 10 schooldagen. Ouders moeten aantonen dat zij alle schoolvakanties niet in staat zijn om een aaneengesloten periode van 14 dagen als gezin op vakantie te kunnen wegens de aard van het beroep. Het hoofd van de school geeft wel of geen toestemming. Toestemming kan nooit worden verleend in de eerste 2 weken na de zomervakantie.

4.3 Verzuim op basis van gewichtige omstandigheden

De leerplichtambtenaar of het hoofd van de school kan op grond van 'gewichtige omstandigheden' (artikel 11, onder g) – een buiten de wil van verzorger/jongere gelegen omstandigheid – een tijdelijke vrijstelling voor het geregeld schoolbezoek verlenen. De ouder dient een verzoek in en toont aan welke gewichtige omstandigheden er zijn waardoor de jongere de school tijdelijk niet kan

¹ M@ZL (Medische Advisering Ziekgemelde Leerling) is een effectieve methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren. Zie www.ggdwestbrabant.nl/mazl voor meer informatie.

bezoeken. Betreft de vrijstelling maximaal 10 schooldagen gedurende een schooljaar, dan beslist het hoofd van de school. Betreft het meer dan 10 schooldagen, dan beslist de leerplichtambtenaar.

5. Vrijstelling van de inschrijvingsplicht

De Leerplichtwet 1969 geeft de volgende vrijstellingsgronden van inschrijvingsplicht:

- 5 sub a De jongere is op psychische of lichamelijke gronden ongeschikt om tot een school of instelling te worden toegelaten.
- 5 sub b Ouders/verzorgers hebben overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs op alle scholen die binnen redelijke afstand van de woning zijn gevestigd.
- 5 sub c Jongeren die ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling buiten Nederland en deze regelmatig bezoeken.
- 5a Ouders/verzorgers die een bij algemene maatregel van bestuur te omschrijven trekkend bestaan leiden waarbij de jongere hen vergezelt.
- 15 B&W van de woongemeente kunnen vrijstelling verlenen aan jongeren van 16-17 jaar op basis van bijzondere omstandigheden indien wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet.

Ouders/verzorgers kunnen voor 1 juli voorafgaand aan het schooljaar waarvoor de vrijstelling is bedoeld, middels een kennisgeving een beroep doen bij de leerplichtambtenaar. Indien zij voldoen aan de voorwaarden die de Leerplichtwet stelt, zijn zij van rechtswege vrijgesteld. Dit geldt voor artikel 5 sub a, b en c en 5a. Voor artikel 15 moeten ouders/verzorgers een aanvraag indienen en moet het college binnen 8 weken een besluit nemen.

6. Voortijdig schoolverlater (vsv'er)

Een voortijdig schoolverlater is de jongere tussen de 12 en 23 jaar die op 1 oktober van het ene jaar was ingeschreven bij een school en die op 1 oktober van het jaar erna niet meer ingeschreven is op een school en geen startkwalificatie heeft behaald.

Hierbij wordt buiten beschouwing gelaten:

- niet bekostigde deelnemers;
- eerstejaars nieuwkomers: dit zijn asielzoekers/immigranten die korter dan 1 jaar in Nederland zijn; .
- vrijstellingen Leerplichtwet: jongeren met een vrijstelling op grond van de Leerplichtwet 1969;
- (voortgezet) speciaal onderwijs met baan: jongeren die vrijgesteld zijn van de kwalificatieplicht, doordat zij het speciaal voortgezet onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeid en die op 1 oktober een baan hebben van minstens 12 uur;
- particulier onderwijs: deelnemers die doorstromen naar niet-bekostigd, erkend onderwijs;
- verlate startkwalificaties: mbo-deelnemers die op 1 oktober als vsv'er zijn geteld, maar in de daaropvolgende periode tot en met 31 december alsnog een startkwalificatie halen;
- mbo-1 diploma met baan: deelnemers die op 1 oktober als vsv'er zijn geteld maar op dat moment een baan hebben van minstens 12 uur per week;
- politie- of defensieopleidingen: deelnemers die op 1 oktober als vsv'er zijn geteld maar op dat moment onderwijs volgen bij politie of Defensie.

7. Verzuim van jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie ('RMC-verzuim')

Er is sprake van RMC-verzuim (term gebruikt bij het verzuimloket) wanneer een leerling tussen de 18 en 23 jaar is, en:

- niet in het bezit is van een startkwalificatie;

geen onderwijs volgt aan de school of instelling van inschrijving gedurende een aaneengesloten periode van 4 weken of langer- of een door het bevoegd gezag van de school of instelling te bepalen kortere periode;
of van school of instelling is verwijderd.

Scholen en instellingen zijn verplicht dit te melden bij de medewerker RMC via het verzuimloket. Tot 18 jaar kan de leerplichtambtenaar de Leerplichtwet handhaven. Boven de 18 jaar zijn er geen sancties mogelijk om jongeren naar school toe te bewegen.